

'Het imago van drugs moet veranderen.'

8 oktober 2020

Teun Voeten (58) is al dertig jaar oorlogsfotograaf. Hij kreeg een kogel door zijn been ("viel mee") en hij werd gegijzeld door Afrikaanse kindsoldaten. In 2018 promoveerde hij op de Mexicaanse drugsoorlog. En schreef een boek over de drugscriminaliteit in Antwerpen, die sterk verbonden is met de Amsterdamse criminaliteit. De gemeente Amsterdam vroeg Voeten om zijn kennis te delen met stedelijk programma's 'De Weerbare Stad' en 'Weerbare Mensen, Weerbare Wijken', opgezet om ondermijning en drugshandel tegen te gaan.

We spreken Teun Voeten in Pakhuis de Zwijger. Na ons interview gaat hij in gesprek met de Amsterdamse veiligheidsexperts. Voeten komt net van een gesprek in Den Haag; hij deelt zijn inzichten met de Nederlandse overheid.

Onverbloemd

Als oorlogsfotograaf en kenner van extreme toestanden spreekt hij niet de taal van de leunstoelwetenschapper of getrainde bureaucraat. Teun Voeten is een man van de straat en de wereld én van de studie en het boek. Hij praat onverbloemd en dus 'politiek incorrect'. Een gesprek over drugs, criminaliteit en de wonderlijke mens.

U promoveerde dit jaar op de Mexicaanse drugsoorlog. Vanwaar uw fascinatie voor geweld?

"Ik verwonder me over het menselijk bestaan en verken dat op allerlei manieren. Ik studeerde biologie, filosofie en studeerde af in antropologie. Zo verkende ik het bestaan op een theoretische manier. Ik was altijd aangetrokken tot randfiguren. Ik werk nu elke

week bij een opvang voor daklozen in Antwerpen. De kwetsbare stadsbewoners: zwervers, drugsgebruikers, psychotische mensen, illegale immigranten, hele arme mensen.

Ik woonde ook 5 maanden tussen crack verslaafde daklozen in een tunnel in New York als antropologisch journalist. Ik ben op zoek naar de menselijke dimensie in dingen die op het eerste gezicht onmenselijk of compleet gestoord en geflipt zijn. Maar ik weet echt niet waar die fascinatie vandaan komt."

Liberia, 2003. Vrouwelijke leden van de strijdkrachten van president Charles Taylor. (© Teun Voeten)

U promoveerde in 2018?

"Ja. Na mijn afstuderen werkte ik dertig jaar als oorlogsfotograaf en journalist en schrijver. In Mexico fotografeerde ik de drugsoorlog. Ik vond het verbazingwekkend dat in een moderne staat zo'n absurde hoeveelheid geweld is die je alleen kent uit primitieve oorlogen. Interessant is ook hoe mensen in staat zijn tot beestachtige wreedheden. Uiteindelijk zag ik heel veel overeenkomsten tussen gangs in New York, jihadi's, Mexicaanse moordenaars en West-Afrikaanse kindsoldaten."

Ciudad Juárez, oktober 2009. Omstanders op de plek waar zojuist een moord is gepleegd, waarschijnlijk drugsgelateerd. In 2009 werden 2600 mensen in Ciudad Juárez vermoord, in 2010 waren dit er 3660. De stad heeft 1,6 miljoen inwoners. (© Teun Voeten)

U schreef dit boek 'Drugs, Antwerpen in de greep van Nederlandse syndicaten' voor de burgemeester van Antwerpen.

"Ik benaderde de gemeente Antwerpen zelf en schreef het voor de dienst Veiligheid van de stad. Ik kreeg alle medewerking. Dat werd een onderzoeksrapport en daarvan maakte ik dit boek. Het boek slaat aan. Ik ben ook kritisch over Nederland. Van een buitenlander wordt dat niet gepikt, maar ik ben natuurlijk Nederlander, kom uit Brabant. Ik kan erop wijzen hoe die drugsindustrie in Nederland ontspoord is."

Is er een connectie tussen Amsterdam en Antwerpen?

"België was nooit zo'n drugsland, ze waren heel streng. De haven van Antwerpen is nu een heel grote importhaven; 90 procent van de cocaïne in Antwerpen gaat naar Nederland. Antwerpen is de cocaïnehaven van Nederland. En Amsterdam is het centrum van de Nederlandse drugshandel."

Waarom kiezen mensen voor de criminaliteit?

"Er zijn meerdere motivaties waarom mensen zich bij dat soort organisaties aansluiten. Je hebt sociale uitsluiting. Dat is een factor, maar veel mensen in dezelfde omstandigheden kiezen voor een ander pad. Dat zijn zogenaamde 'resisters'. Het is niet zo bepalend dat je door een slechte buurt en een slechte familie crimineel wordt. Mensen willen ergens bij horen, dat is een psychologische oorzaak. Een doel in je leven, en verveling, wrok, en nihilisme. Nihilisten geloven nergens in. Dat geldt vaak voor huurmoordenaars: de kansen in mijn leven zijn klein, dus leef ik liever twee jaar als een god dan dat ik dertig jaar zwoeg. Live fast, die young."

Resisters zijn mensen die in een milieu zitten waarin ze bloot staan aan een hoop verleidingen om het slechte pad op te gaan maar dat toch niet doen. Die halen misschien één keer iets uit, maar op een gegeven moment kiezen zij toch voor een

'fatsoenlijke strategie'. Anderen kiezen voor de 'criminele strategie'. Het is natuurlijk heel interessant dat sommigen uit soms dezelfde buurt of familie voor het slechte pad kiezen en anderen voor het goede pad.

Het heeft te maken met familie, met goede leraren. Er is een klein percentage dat psychologisch fout zit, dat wreed en sadistisch is. De meeste mensen zijn plooibaar. Ik vind het heel paternalistisch om te zeggen: 'Er is sociale uitsluiting en hij woonde in een slechte buurt dus is het logisch dat hij crimineel werd.' Dan maak je van mensen willoze pionnen.

Er zijn veel overeenkomsten tussen het geweld in alle culturen. Ik zie mensen als hetzelfde biologisch product. Ik sta lijnrecht tegenover die manier van denken waarin mensen een sociaal product zijn. Tegenover die hele 'kritische theorie' die alles ziet in vormen van onderdrukking. Dat zie je ook in Antwerpen en Amsterdam. Waarom gaan jongens bij een gang? Er zijn een paar patronen. Het zijn variaties op dezelfde thema."

In de ene visie hebben mensen een vrije wil, in de andere zijn ze het gevolg van omstandigheden.

"Ik neem een gezonde middenpositie in. Sociale omstandigheden maken bepaalde keuzes voor de hand liggender, omdat er meer verleidingen zijn. Maar daarbinnen kun je nog steeds kiezen. Dat is belangrijk om te erkennen. Anders krijg je het idee: Je bent een Marokkaan en woont in een slechte buurt dus word je crimineel. Dat is heel paternalistisch. Maar er zijn heel veel factoren.

Je bent voor een dubbeltje geboren, maar je kunt nog steeds een kwartje worden. Je ziet het overal. Er zijn veel mensen uit de Marokkaanse gemeenschap die een buitengewoon positieve bijdrage leveren."

TEUN VOETEN

DRUGS.

**ANTWERPEN
IN DE GREEP VAN
NEDERLANDSE
SYNDICATEN**

Van Halewyck

*In opdracht van de burgemeester van Antwerpen geschreven als onderzoeksrapport,
vervolgens als boek uitgebracht.*

U schrijft dat er in Amsterdam meer geweld is dan in Antwerpen. Een jaar geleden werd de advocaat Derk Wiersum vermoord. Hoe komt dat?

“Dan heb je het over de Mocromaffia. De grote jongens zitten in Nederland. En de criminele Marokkaanse families in Antwerpen kennen elkaar goed; ze zijn ook vaak aangetrouwd en wonen in dezelfde buurt. Ze werken vaak als onderaannemers van de Nederlanders.

Nederland heeft een veel harder, neoliberaler, lomper, assertiever klimaat. België is nog steeds wat socialistischer, liever, bedeesder.”

“De Nederlander is directer en assertiever. Mensen leven hier meer hutjemutje, hebben veel meer stress. Nederland is ook heel erg geregeld. Ik vind in Nederland over het algemeen een vervelende agressieve sfeer hangen vergeleken met België.

Nederlands zijn ook een beetje na-apers, Belgen zijn wat origineler, maar dat is natuurlijk generaliserend. Die Nederlandse Mocromaffia ziet dan Scarface en ze denken: “Je bent alleen maar een ‘fucking gangster’ als je met een AK aan het sproeien bent.” Nederland is trendgevoeliger en zakelijker, heeft een soort kuddevolk mentaliteit.

Nederland is ook zo’n afgehokt land. Mensen worden van ‘s ochtends vroeg tot ‘s avonds laat gedomesticeerd. Je wordt getemd, je mag dit niet, je mag dat niet. Ik denk dat dat veel agressie losmaakt bij mensen. België heeft een vrijer klimaat.”

Wat kan de overheid doen?

“Je hebt mensen die overlast geven. Mensen in zo’n monocultuur komen hun buurt niet uit, komen nooit in een museum of de natuur. Maar wat je vaak ziet is dat er gedacht wordt dat die jongens agressief zijn en dat ze daarom een kickboks cursus moeten krijgen. Je gaat ervan uit dat het simpele en agressieve botte lompe boeren zijn. Maar waarom leer je ze niet Vivaldi spelen? Waarom breng je ze niet met andere dingen in aanraking om status te verwerven?

Er is ook een hele materialistische subcultuur. Die jongens zitten vaak in hun eigen subcultuur en die moet je helemaal open gooien. Dat is één van de dingen waar je aan moet werken.”

Bent u wel eens bedreigd vanwege dit boek?

“Ik heb geen enkele bedreiging gehad. Nooit één lelijk commentaar. Een van de grootste criminelen reed door Antwerpen, toeterde en riep: ‘Goed boek, Teuntje.’

Er is nooit gezegd dat het een racistisch boek is omdat ik kritisch ben over de Marokkaanse gemeenschap. Ik stond er van te kijken, want ik spaar niemand. Maar ik ben altijd genuanceerd, en de kunst is ook te werken met een knipoog en een glimlach. Ik ben geen drammer. Ik laat het probleem van veel kanten laten zien, met veel praktische oplossingen.”

Is alle drugs legaliseren niet dé oplossing?

“Nee, dat is volledig naïef. Je offert dan het zwakste deel van de samenleving op. Drugs zijn voor bepaalde mensen ontzettend gevaarlijk.

En wat ga je legaliseren? Slappe wiet? Dan komt de misdaad met sterke wiet. Dat zie je in Canada. De criminaliteit blijft hetzelfde. Als je coke legaliseert is dat heel gevaarlijk voor mensen met een laag zelfvertrouwen. Dan krijg je die opgefokte mensen die vol van zichzelf zijn.

En de kartels gaan crack maken, crystal meth. Voor een hoop mensen is de eerste keer dat ze drugs gebruiken de eerste keer dat ze geluk en verbondenheid voelen. Die

kunnen niet meer terug. Een normaal mens kent verbondenheid, vriendschap, liefde, tederheid, verbazing. Een grote groep sociaal-economisch zwakken heeft dat niet. Als je die drugs geeft, gooi je die voor de bus.

In de NRC heb ik de these geponereerd dat de elite drugs kan hanteren, want die hebben een gevarieerd leven. Maar mensen die dat niet hebben, gaan eraan onderdoor."

Antropoloog en publicist Teun Voeten, aan het werk als fotograaf. (Foto: Jeroen Oerlemans)

Hoeveel geld gaat er in de drugshandel rond in Nederland?

"Dat is onduidelijk. Maar ik denk tientallen miljarden."

Wat nu?

"Nederland is een import- export- productie- transit- en consumptieland. Nederland heeft een grote reputatie voor ecstasy. Tulpen, kaas en ecstasy.

Vroeger waren drugs een rebels statement, nu is het een onderdeel van een consumptiecultuur. Van mensen op zoek naar kicks. Die niet bereid zijn ervoor te werken, die vinden dat het hele leven blits moet zijn. Die niet kunnen leven met het idee dat het leven voor een groot deel saai en hard werken is. Het leven is niet één vrolijke trip, je hebt sleur. Drugs zijn een shortcut naar een dosis dopamine.

Er moet een soort culturomslag plaatsvinden. En het imago van drugs moet veranderen. Voor een hoop mensen is het consumptiegoed. Nodig zijn een culturomslag en een imago omslag. Dat je met drugs een beetje zielig bent. Cocaïne is voor sukkels en losers."

Wilt u hier nog iets aan toevoegen?

"Drugscriminaliteit is een ziekte. Je hebt dus preventie, curatie (genezing) en repressie nodig. Ik wil niet zeggen 'geen knuffels maar knuppels', dat is te bot. Maar de Mexicaanse president heeft als motto: 'Geen kogels maar knuffels, repressie werkt niet.' En het drugsgeweld is daar geëxplodeerd.

Ik vind dat de repressie verwaarloosd wordt. Je moet er niet alles van verwachten, maar je moet niet tolereren dat er een straffeloze klasse ontstaat van straatdealers op scooters. In Antwerpen worden ze opgepakt. In Amsterdam heb je die dwangmatige houding om vooral lief gevonden te worden. Dat is eigenlijk heel ijdell 'We moeten lief zijn, niet hard'. Maar give repression a chance, zou ik zeggen."

Wat is als antropoloog uw belangrijkste inzicht in de mens?

"We zijn blinde apen die met heel beperkte zintuigen en verstandelijke vermogens in de duisternis tasten."

De gemeente Amsterdam vroeg Teun Voeten om zijn kennis te delen met stedelijk programma's 'De Weerbare Stad' en 'Weerbare Mensen, Weerbare Wijken', opgezet om ondermijning en drugshandel tegen te gaan. Eerder verscheen in dit kader het onderzoeksrapport 'De achterkant van Amsterdam' van Pieter Tops en Jan Tromp.

Lees ook

- › **Loden leidingen in huis? Controleer het zelf!**
- › **Amsterdam stelt beperkingen aan demonstraties Extinction Rebellion**
- › **Afsteeekverbod consumentenvuurwerk pas in 2021**

marjolein van der Kruijf - 9 oktober 15:09

Super artikel. Eindelijk eens iemand die niet vanuit het fort van zijn eigen gelijk oordeelt, maar de moeite neemt te kijken wat er echt aan de hand is. Zijn beschrijving hoe Nederland geworden is, klopt als een zwerende vinger.

Steve - 8 oktober 14:26

Uitstekend interview. Alleen slaat Voeten de plank volledig mis als hij zegt dat men van drugs zou moeten 'genezen'.. Alcohol en nicotine zijn OOK drugs en richten heel wat meer schade aan dan bijv cocaïne. Drugs horen bij de mensheid. Altijd al zo geweest, zal altijd zo blijven! De Kelten, de oude Romeinen, zelfs de grotbewoners aten bijv magic mushrooms vanwege de trip die dat veroorzaakte. Waren deze mensen daarom slecht? Zo nee: waarom zijn de huidige ...

tsi - 8 oktober 18:49

Je kan een oorlog alleen winnen als je tegen een ander leger vecht.

De drugs hebben geen overkoepelende hiërarchische organisatie dus er is geen generaal die zijn troepen kan vertellen zich over te geven. Oorlog tegen drugs voeren is vergelijkbaar met zwaardvechten tegen de oceaan, zeer vermoeiend maar je bereikt er niets mee.

Anita Mizrahi - 9 oktober 10:12

Prima analyse van het huidige drugs klimaat en hoe het zover gekomen is. Vooral de vergelijking tussen België en Nederland is heel herkenbaar.

Ik zou zeggen ga snel met deze inzichten aan de slag Gemeente Amsterdam en verander de knuffelmentaliteit in meer daadkracht.

[Privacy gemeente Amsterdam](#)

[Volg deze discussie](#)